עין משפט נר מצוה

א [מיי' פ"ח מהל' גירושין ה"א טוש"ע אה"ע סי' קמג סעי' ג]:
כז ב מיי' פ"ח מהל' גירושין הלכ"ג סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמג סעיף ג:
כח ג מיי' פ"ו מהל' אישות הלכה ג סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' לח סעיף יד:
כט ד מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעי' יח:
ל ה מיי' שם הלכה ב טוש"ע שם סעיף יט:
לא ו מיי' שם הלכה ג טוש"ע שם סעיף כ:
לב ז מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף כא:
לג ח מיי' שם הלכה ג טוש"ע שם סעי' יט:
לד ט מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף כא:

מאי ביניהו איכא ביניהו שנתקרע הגט או שאבד לרב הונא הוי גט לרב יהודה לא הוי גט וצריכא דאי אשמעינן גבי קידושין בהא קאמר רב הונא משום דלקרובה קאתי אבל גירושין דלרחקה קאתי אימא מודי ליה לרב יהודה ואי איתמר בהך קאמר רב הונא משום דאיהו לא כסיף ליה למתבעה אבל הכא דאיהי [א]כסיפא לה למיתבעיה אימא מודי ליה לרב יהודה צריכא מיתיבי [ב]הרי זה גיטך ע"מ שתתני לי מאתים זוז אע"פ שנתקרע הגט או שאבד הרי זו מגורשת לאחר לא תנשא עד שתתן ועוד תניא [ג]אמר לה [ד]הרי זה גיטך ע"מ שתתני לי מאתים זוז ומת נתנה אין זקוקה ליבם לא נתנה זקוקה ליבם רשב"ג אומר נותנת לאחיו או לאביו או לאחד מן הקרובים עד כאן לא פליגי אלא דמר סבר לי ולא ליורשיי ומר סבר אפי' ליורשיי דכולי עלמא מיהא תנאה הוי תיובתא דרב יהודה אמר לך רב יהודה הא מני רבי היא [ה]דאמר רב הונא אמר רבי כל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי ופליגי רבנן עליה ואנא דאמרי כרבנן גופא אמר רב הונא אמר רבי כל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי אמר רבי זירא כי הוינן בבבל הוה אמרינן הא דאמר רב הונא אמר רבי כל האומר על מנת כאומר מעכשיו דמי פליגי רבנן עליה כי [ו]סלקי להתם אשכחיה לרבי אסי דיתיב וקאמר לה משמיה דרבי יוחנן הכל מודים באומר על מנת כאומר מעכשיו דמי לא נחלקו אלא מהיום ולאחר מיתה [ז]והתניא מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט דברי חכמים רבי אומר כזה גט ולרב יהודה דאמר בעל מנת נמי פליגי אדמיפלגי במהיום ולאחר מיתה ניפלגי בעל מנת להודיעך כח דרבי דמהיום ולאחר מיתה נמי הרי זה גט וניפלגי בעל מנת להודיעך כח דרבנן [ח]כח דהיתירא עדיף: על מנת שאתן לך מכאן וכו': פשיטא מהו דתימא לאו תנאה הוא ולזרוזיה קאמר קמ"ל: על מנת שיש לי מאתים זוז וכו': וניחוש שמא יש לו ועוד תניא [ט]חיישינן שמא יש לו [י]לא קשיא הא בקידושי ודאי הא בקידושי ספק: ע"מ שאראך מאתים זוז וכו': תנא [כ]לא נתכוונה אלא לראות משלו: ואם הראה לה על השלחן אינה מקודשת: פשיטא [ל]לא צריכא דאע"ג דנקט דמי בעיסקא: **מתני'** [מ]על מנת שיש לי בית כור עפר הרי זו מקודשת ויש לו [נ]על מנת שיש לי במקום פלוני אם יש לו באותו מקום מקודשת ואם לאו אינה מקודשת [ס]על מנת שאראך בית כור עפר הרי זו מקודשת ויראנה ואם הראה בבקעה אינה מקודשת: **גמ'** וניחוש שמא יש לו ועוד תניא [ע]חיישינן שמא יש לו [פ]ל"ק הא בקידושי ודאי הא בקידושי ספק למה לי למיתנא גבי ארעא ולמה לי למיתנא גבי זוזי צריכא דאי אשמעינן גבי זוזי משום דעבידי אינשי דמצנעי אבל ארעא אימא אי דאית ליה ארעא קלא אית ליה קמ"ל: על מנת שיש לי במקום פלוני אם יש לו וכו': פשיטא מהו דתימא אמר לה מאי נפקא לך מינה אנא טרחנא ומייתינא קמשמע לן: על מנת שאראך בית כור עפר: תאנא [צ]לא נתכוונה זו אלא לראות משלו: ואם הראה בבקעה אינה מקודשת: פשיטא [ק]לא צריכא דנקיט בדיסתורא גבי הקדש תנן המקדיש

איכא ביניהו שנתקרע הגט או שנאבד. ולא רצה לשנויי איכא ביניהו דפשטה ידה וקבלה קידושין מאחר כדלעיל דא"כ היה צריך לומר דלרב הונא צריכה גט משני ולרב יהודה אינה צריכה גט משני והא ליתא דהא אפילו לרב יהודה נמי צריכה גט מספק[א] ע)[כדפר"י] פרק מי שאחזו (גיטין עד.) לכשתתן דמגורשת ואינה מגורשת עד שתתן ולעיל נמי גבי קידושין לא מצי לשנויי איכא ביניהו שנאכלו הקידושין שנתן לה בשעת קידושין כדמשני הכא גבי גיטין שנאבד הגט והכי נפרש לעיל לרב הונא הוו קידושין ולרב יהודה לא הוו קידושין דהא לכ"ע אפילו נתאכלו המעות הוו קידושין כיון דבתורת קידושין יהבינהו כדאמרינן בפרקין (לעיל דף נט.) האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר ל' יום מקודשת אפילו נתאכלו המעות[ב]: **אבל** דכ"ע תנאה הוי. פירוש ואפילו ת"ק מודה שאם פירש ע"מ שתתני לי או ליורשיי שאפי' מת נותנת ליורשים ופטורה מן החליצה דהוה ליה גיטא למפרע משקבלתו ומיוכחא דרב יהודה דאמר לעיל לכשתתן דלדידיה לא הוי גט דהא לכי יהבה ליה הוי גיטא והשתא מיהא לא הוי גיטא דלאין גט לאחר מיתה ואם תאמר מאי מקשה לרב יהודה דלמא דכ"ע סברי לי ואפילו ליורשיי והכא פליגי צ)בין ת"ק לרשב"ג דת"ק סבר כרב יהודה דאמר לכשתתן ולא הוי גט ורשב"ג סבר כרב הונא ומש"ה קאמר דנותנת ליורשים שהגט חל עליה למפרע וי"ל דמשמע ליה לגמרא דהלשון דקאמר לא נתנה זקוקה ליבם ר"ל דמתייבמת אם תרצה[ג] ולרב יהודה מגורשת מיהא מספק למפרע כדפירשתי לעיל לכשתתן מגורשת ואינה מגורשת עד שתתן וא"כ הוי ספיקא של אשת אחיו שלא במקום מצוה שהרי אם תתנה לאחד מן הקרובים ק)מגורשת מספק למפרע ואם כן כיון דספיקא הוא חולצת ולא מתייבמת ומהכא הוי ראיה למאי דפרישית לעיל דלרב יהודה דאמר לכשתתן הוי גט ואינו גט עד שתתן דאם לא כן לישני הכא ר)נמי דקאי כת"ק:

ה"ג

מאי ביניהו. על כרחיך לרב הונא נמי אסורה לינשא עד שתתן שמא לא יתקיים התנאי וגט בטל ובניה ממזרים: **דלקרובה אתי.** ומיהר לקרבה אליו וגמר קידושין בפרוטה שנתן לה: **אימא מודה ליה לרב יהודה.** דלא גמר למיהוי גיטא עד שתתן אולי יתפייסו בינתיים שאין אדם ממהר לרחק את אשתו: **בהך קאמר רב הונא.** דמגורשת מיד לא חשש הבעל לעכב גירושיה עד שיקבל המעות משום דלא כסיף למתבע לה: **אימא מודה ליה לרב יהודה.** שהרי לא נתרצית בקידושיה עד שיתן: **שנתקרע.** קודם שנתנה: **נתנה.** קודם שמת: **אבל לכ"ע תנאה הוי.** ואפילו ת"ק מודה שאם פירש על מנת שתתן לי או ליורשיי שאפילו מת ל)נותנה ליורשיו ופטורה מן החליצה דהוה ליה גט למפרע משקבלתו: **כאומר מעכשיו.** ע"מ כך וכך דמי: **כי סלקי להתם.** כשעליתי לארץ ישראל: **לא נחלקו.** כלומר לא מספקא להו לרבנן אי תנאה אי חזרה אלא במהיום ולאחר מיתה: **והשניה.** בניתותא: **פשיטא.** דאם לא נתן לה בתוך ל' אינה מקודשת: **לאו תנאה הוא.** ולא קפדה אשלשים יום אלא לזרזיה בעלמא קאמרה: **ויש לו.** משמע שיש עדים שיש לו הא לאו הכי אינה מקודשת ומותרת לאחר ואמאי מ)ניחוש שמא יש לו: **קידושי ודאי הוו.** אם אנו יודעים שיש לו ונפקא מינה שאם בא אחר וקידשה אינה מקודשת וכי לא ידעינן חיישינן שמא יש לו ואינה מותרת לאחר ומיהו צריכה גט מן השני דשמא לא היו הראשונים קידושין: **לא נתכוונה זו אלא לראות משלו.** לפיכך אם הראה על השלחן שלפניו והוא שולחני והמעות אינם שלו אינה מקודשת: **בעיסקא.** למחצית שכר היו לפניו על שולחנו להחליף ולהשתכר: **מתני' בית כור.** מקום הראוי לזרוע ל' סאין. וחשבינן לכל סאתים מאה על חמשים כחצר המשכן נ)חמשים על חמשים לבית סאה ובית כור אלף ות"ק אורך על נ' רוחב ואם אתה מרבעו ס)תמצאנו מאתים ושבעים א)ושלשה וה' טפחים על מאתים ושבעים ושלשה וה' טפחים ועוד דבר מועט: **ואם הראה בבקעה.** הרי לך בקעה גדולה וכה כמה בתי כורין ואין אחד מהן שלו: **גמ' זוזי הוא דעבידי אינשי דמלנעי.** והתם הוא דחזינא אי יש לו הוו קידושי ודאי לא חזינא הוו קידושי ספק: **אבל ארעא.** אי לא ידעינן דיש לו אפילו קידושי ספק ליכא דמאן דלית ליה ארעא קלא אית ליה קמ"ל מדתנינהו גבי הדדי למימרא דלארעא כי זוזי מה התם יש לו ודאי אין לו ספק אף קרקע יש לו ודאי אין לו ספק: **מאי נפק' ליך מינה.** אם רחוק הוא אנא טרחנא ומייתינא התבואה לביתי: **בדיסקורא.** אריסות:

מסורת הש"ס

א) [לעיל מז.], ב) גיטין עד. תוספתא דגיטין פ"ה ה"ה, ג) ב"ז שם, ד) לעיל מ. [ע"ש] ע"ז לו. [ע"ש] גיטין עד. עד: עז., ה) [בכת"י: כי סליקית להתם אשכחתיה לרב אסי], ו) לעיל נט:, ז) [כריתות ס. וש"נ], ח) תוספתא דקדושין פ"ג ה"ה, ט) גם זה שם ה"ו, י) ב"ז שם, כ) גם זה שם, ל) [בדפו"ר: נותנת, וצ"ל נותנת], מ) [ברש"י סנהדרין: ופריך אמאי כי לא ידעינן אם יש לו ניחוש שמא יש לו ולא תותרת לינשא בלא גט לאחר], נ) [שמות כז, ועיין עירובין כג ע"ב], ס) ע' כסף המשנה דף פב., ע) גירסת רש"ל ורש"ל גרס והא דאמרינן [ובדפו"ר כלל], פ) [וכס ד"ה דמספלגי], צ) [ייתכן יש למחוק. רש"ל], ק) [בדפו"ר טעף], ר) [ינמצי אלה למחוק. רש"ל], ש) [ייתכן דיש להוסיף: למפרע], ת) [עירובין כג ע"ב], א) [כפירוש המשניות], ב) [ייתכן דצ"ל: שאמר לה ע"מ שיש לי במקום].

◆

גליון הש"ס

מתני' ע"מ שיש לי בית כור עפר. עיין ב"ב דף מד ע"ב תוד"ה דלא ולע"ג:

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה בית כור וכו' תמצאנו מאתים ושבעים ושלש אמה וחצי אמה ושני טפחים על מאתים ושבעים ושלש אמה וחצי אמה ושני טפחים ועוד דבר מועט נ"ב והדבר מועט הוא פחות מאלי רוחב אצבע ויתר על שליש עיין בפרשב"ם ר"פ בית כור וגם לשם יש טעות סופר והגהתיו כראוי בס"ד ע"ש:

◆

מוסף רש"י

לרב יהודה לא הוי גט. דלכשתתן כבר אזל ליה גיטא (גיטין עד.). דלקרובה קאתי. הילכך מעכשיו קאמר לה משעה שמכן כה (שם). דלרחקה קאתי. ומסתמא בקושי הוא מגרשה הילכך לכשתתן קאמר וקסבר דאדהכי והכי מפייסנא לה (שם). לא כסיף ליה למתבעה. משותי הלכך לא צריך ליה למתלי גיטא במתן מעות ומעכשיו קאמר לה (שם). לאחר לא תנשא עד שתתן. דדילמא לא יהבה ונמצא גט בטל (שם). נתנה. לפני מותו. אינה זקוקה ליבם, לא נתנה זקוקה ליבם. ולא סגי לה ליתן ליורשים (שם). ומר סבר. ר"ש, אפילו ליורשיי. לי משמע אפילו ליורשים כשאינו (שם). מיהא תנאה הוי. ולא תלה הגט בשעת מתן מעות, דאי לכשתתן קאמר נמי דלי ואפילו ליורשי משמע. מיהו הוה ליה גט לאחר מיתה (שם). כאומר מעכשיו דמי. דה"ק מעכשיו יהא גט ע"מ שתקיימי התנאי (שם). לא נחלקו אלא מהיום ולאחר מיתה. דרבנן מספקא להו אי תנאה הוי אי חזרה הוי (שם). והתניא. בניתותא, דשמעינן מינה מדלגלוגי [illegible]

מוסף תוספות

א דלר' יהודה מספקא ליה באומר ע"מ אי כמעכשיו דמי. תוס' גיטין עד: ד"ה אדמיפלגי. ב. ומאי טעמא גבי גט בעינן שיהא בעין וגבי קידושין לא בעינן שיהא בעין דקידושין מידי דאית לאישה הנאה בגווייהו ניתהו ומכי יהבינהו ניהליה כבר נהנית כיון שהיא רשאית לעשות בכל רצונה אבל גט דלאו מידי דבר הנאה הוא אם הגט [illegible] אינו בעין בעת שהיא מגרשת אינו כלום. תוס' רי"ד. ג. בתוס' הרא"ש כתוב: דמצי ליבמה.

◆

תוס' ר"י הזקן

נתקרע הגט. כשנתנה המאתים זוז לרב הונא הוי גט משעה ראשונה ומגורשת, לרב יהודה לא הוי גט עד השתא ואינה מגורשת דליכא גט. לא תנשא. דילמא לא תקיים תנאה ונמצא גט בטל ובניה ממזרין. תנאה הוי. דאי אמר לה על מנת שתתנם לי וליורשי אפילו רבנן מודו דנותנת לאחר מיתה דמגורשת היא משעה ראשונה. כאומר מעכשיו. וכי שעת נתינה תלו הקידושין או הגירושין א). הכל מודים. כי אמר אפילו רבנן פשיטא להו דכמעכשיו דמי. לא נחלקו. עליה דרבי דליהוי ספק מאי הוי ולרבנן מספקא להו אי תנאה או חזרה הוי וכמעכשיו*. והא תניא. בן תותא. כחו דרבי. דקאמר אף מהיום ולאחר מיתה הוי גט. אינה מקודשת. דעל מנת תנא זה הוי וכמעכשיו הוא שאין צריך לכפול תנאו. ויש לו משמע שיש לו הויא מקודשת ודאי, ואם בא אחר וקידשה אינה מקודשת לשני. אבל כי ליכא עדים שיש לו הרי א מקודשת מספק שמא יש לו ואע"ג דאיהו אמר שאין לו [illegible]. בא אחר וקדשה תצא מזו ומזה. על השלחן. [illegible] הראה לה מעות שלו. בעסקא. למחצית שכר היו לפניו על שלחנו להחליף ולהשתכר. מתני'. בית כור. מקום הראוי לזרוע כור מאין. [illegible] כחצר המשכן והכל עולה לחשבון אחד.

מכלל דבעל מנת מודו (שם). מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט. מספקא לן אי תנאה הוי, מהיום אם אמות [illegible] (שם). [illegible] כח דהיתירא עדיף. [illegible] (ביצה ב:).

ח) גמ' חיישינן. [illegible] במקום פלוני. [illegible] בבקעה. שיש שם כמה כורין ואין אחד מהן שלו. בדיסתורא. אריסות.

*א לי צ"ל דלהוי ספק כי אם במהיום ולאחר מיתה דלרבנן מספקא וכו' או חזרה הוי אבל בע"מ הוי כמעכשיו (ד"ה).
** ואין מובן ואולי צ"ל ואפשר דהתוספתא ר"ל דאינה מקודשת ודאי אבל מקודשת מספק (ד"ה).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones

Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com